

B TIDSKRIFT FÖR BRANDVÄSENDET

Band 3

Mars 1912

N: 3

Prenumerationspris inkl. postarvode:

För helt år Kr. 5: —

Lösnummerpris 50 öre.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIFVARE:

BRANDCHEFEN I SUNDSVALL **G. HELLGREN.**

RIKSTELEFON 160.

Minimiannonspris 80 öre pr centim.

Utkommer med 12 nummer pr år.

Boktryckeri-Aktiebolaget i Sundsvall 1912.

Svenska Brandchefsföreningen.

Årssammanträdet innevarande år kommer enligt beslut, som, på grund af senaste årssammanträdet uppdrag, fattats af styrelsen att hållas **den 8 och 9 Juli i Stockholm.**

Visserligen har med välgrundade skäl framhållits, att förenings sammanträden icke borde afhållas på platser, där samtidigt andra intressen i högre grad kunna afleda deltagarnes uppmärksamhet och arbete från de egentliga mötesförhandlingarna, men ehuru hufvudstaden detta år utgör en lockelse af alldeles särskildt slag, har styrelsen tänkt sig, att af ett Stockholmsbesök ett par dagar skulle kunna odeladt egnas åt förenings sak, och vidare har Stockholms brandkår och dess station under de senaste åren undergått förändringar, hvilkas studerande bör vara af intresse, hvarjämte kåren vid denna tid kan förevisa sin nyförvärfvade autopump.

Till sammanträdet planeras eldprof af olika byggnadsmaterialier sammanfogade till en särskild byggnad, stor redskapsutställning med särskild tid för demonstrerande däraf samt några föredrag m. m.

Till Svenska Brandchefsföreningens medlemmar!

De som önska hålla föredrag vid S. B. F:s årssammanträde böra snarast därom göra anmälan till Sekretären under adress: Kalmar.

Motioner ingifvas senast 14 dagar före sammanträdet under nämnda adress.

Styrelsen.

Organisationsfrågor.

I Svenska Brandchefsföreningens Protokoll 1911 finnes i par. 4 å sid. 8 intaget Brandchefens i Nyköping, Herr K. A. Pettersson, föredrag öfver ämnet: Huru bör den allmänna (värnpliktiga) brandkåren vara ordnad i städer, där sådan är föreskrifven såsom reserv till fast brandkår?

I ingressen till detta föredrag har föredragshållaren uttalat en önskan och förhoppning, att ämnet skulle blifva vidare behandladt i denna Tidskrift, på det att något förslag måtte däraf kunna blifva följden, genom hvilket reserven till en fast brandkår på ett mera tillfredsställande sätt kunde fylla sitt ändamål.

I förhoppning att andra skola känna sig manade att komma efter, så att frågan må blifva så allsidigt utredd, som den förtjänar, och verkligen lämna något har jag velat framställa några synpunkter i detta ämne.

Vi hafva då först och främst att betrakta bestående förhållanden. I stora drag möta vi då trenne hvarandra tämligen olika förhållanden, nämligen dels i Skåne, där brandväsendet hufvudsakligen är ordnad efter de fordringar, som Skånska Brandförsäkrings-Inrättningen uppställt såsom vilkor för anslags erhållande från Inrättningen, dels i det öfriga Sverige, där brandväsendet i städerna hufvudsakligen är ordnad efter de fordringar, som Städernas Allmänna Brandstods-Bolag och Tarifföreningen uppställt för att till viss premie teckna försäkring i staden i fråga.

I Skåne äro kårerna organiserade på 3 afdelningar:

- 1) ordinarie kåren med dag- och nattjänst,
- 2) extra kåren med nattjänst, ev. dagtjänst,
- 3) brandkårens reserv.

Samtlig personal, äfven gruppen 3, är medelst kontrakt antagen. Denna grupps storlek varierar ju helt naturligt efter stadens storlek.

I det öfriga Sverige omfatta brandkårenna följande grupper:

- 1) fasta kåren med dag- och nattjänst,
- 2) reservkåren,
- 3) allmänna (värnpliktiga) kåren.

Att i en del städer gruppen tre kallas för "reservens" andra uppbåd, förändrar ju intet i sak. Såsom namnet angifver, antages här gruppen 3 personal icke medelst kontrakt, utan är tjänstgöringsskyldigheten

baserad på allmän värnplikt d. v. s. omfattar stadens "vapenföra" befolkning inom de åldersgränser, som stadens brandordning angifver. På detta sätt åstadkommes en kär, som, beroende på stadens invånareantal, varierar, men som i regel torde uppgå till 800 å 1,000 man.

Jämföra vi nu de båda uppställningarna skola vi finna, att i stort sett första uppställningens grupper 1 och 2 sammanfalla med andra uppställningens grupp 1, första uppställningens grupp 3 motsvarar andra uppställningens grupp 2. Facit blirver alltså ett öfverskott på andra uppställningen af gruppen 3. Det oakadt torde dock, fortfarande i stort sett, de båda grupperna 3 hafva samma uppgift att fylla.

Då ligger närmast till hands att söka besvara frågan: huru fylla de sin uppgift Göra de det så, att de, som däråf äro beroende eller hafva att räkna därmed, äro belättna? Blifver svaret på denna fråga jakande, ja då är ju, som man säger: den heliga grafven väl förvarad; blifver svaret nekande, då må man se till, huru ordnas kan, för att svaret må kunna blifva jakande. Uttryckt med andra ord skulle frågorna så lyda: Äro de nuvarande brandkårernas reservorganisationer verkligen effektiva organisationer, eller äro de endast pappersorganisationer?

För att utröna detta förhållande må vi se, huru organisationerna fungerat under deras lifstid. Gå vi då till första uppställningens kårer, skola vi finna följande: I Malmö ansåg man sin reservkår vara af så liten betydelse, att den mot ökning af grupperna 1 och 2 afskaffades. Skånska Brandförsäkrings-Inrättningen grillade förslaget. I Helsingborg har reservkåren under åren 1895—1911 ej varit inkallad till eldsvåda, och endast stadens brist på en brandstation torde hafva afhållit vederbörande från att söka få den slopad mot att höja antalet i grupperna 1 och 2. Hvad Landskrona beträffar, så ansågo vederbörande där, att reservkåren väl vore erforderlig, men att den i den form, som den fanns på papperet, var omöjlig att använda, hvarför den efter, som jag vill minnas ca 3 års tid affifvades och ersattes med 30 man af det i staden förlagda detachementet af Kungl. Skånska Husarregementet.

Se vi på förhållandena i det öfriga Sverige, skola vi finna, att i årsredogörelserna omnämnas denna grupp 3 närmast i form af ett nödvändigt ondt, ej såsom en verklig hjälp till lita till i farans stund. Den inkallas ej till öfning, ej till mönstring och till eldsvåda. Det är åtminstone den uppfattning, som man får vid genomläsandet af brandkårernas tryckta årsredogörelser och vid samtal med branchefier i städer, från hvilka dylika redogörelser ej utgå. Denna uppfattning rubbas ej i minsta mån, genom hvad den ärade föredragshållaren på branchefsmötet i Örebro yttrat, ty han säger ju rent ut, att det vore önskvärdt, att reserven på ett mera tillfredsställande sätt kunde fylla sitt ändamål! (Se Örebroprotokollet sid. 8.)

Af ofvanstående framgår sålunda med all önskvärd tydlighet, att ett par af de interesserade parterna icke äro belättna med organisationen samt att man på sina ställen t. o. m. gått så långt, att man ansett, att den saklöst kan undvaras. Och härvid är att lägga märke till, att äfven den part, som sist bort gifva efter, nämligen Brandförsäkrings-Inrättningen, intet haft att erinra mot denna organisations slopande.

Att häråf sluta, att så kunde göras öfver lag, torde emellertid vara förhastadt och alldeles icke tillrädligt. Malmö-förhållandet torde vara ad observandum, sed non imitandum! åtminstone passar det ej öfverallt.

Med hvad jag ofvan anfört, torde väl hafva blifvit bevisadt, att ofvan uppställda fråga måste besvaras ne-

kande, d. v. s. man måste medgifva, att gruppen 3 i sin nuvarande form icke fullgör eller kan fullgöra sin uppgift så, att de, som däråf äro beroende eller hafva att räkna därmed, äro belättna. En gifven följd däråf blifver då ock, att gruppen 3 närmast är att betrakta såsom en pappersorganisation.

Nästa fråga blifver då: Hvad skall sättas i stället, eller huru åstadkomma att gruppen verkligen blifver effektiv?

Jag har med flit satt denna fråga som n:r 2 och icke mellan denna och frågan n:r 1 inskjutit en annan: Kan man ej undvara hela gruppen 3? ty detta anser jag ingalunda vara tillrädligt annat än på ett mycket ringa fåtal ställen i vårt land, där man på annat sätt kan med andra medel uppväga ett afskaffande af gruppen.

Den ärade föredragshållaren i Nyköping omtalar, att han i sin stad ordnat saken så, att han tager första bästa karl, som därtill befinnes villig, gifver honom ett tjänstetecken, och därmed är saken klar. Systemet är enkelt nog. Det praktiseras på andra ställen än i Nyköping. Jag vet ett par kårer annorstädes i landet, som göra eller åtminstone gjort på samma sätt.

Men är nu detta system ad imitandum? Att på denna väg uttaget folk skall befinnas villigare och bättre att arbeta med än värnpliktige borgare, torde vi snart blifva eniga om, det ligger i sakens natur, rent psykologiskt. Att äfven på detta sätt, i vanliga fall åtminstone, tillräckligt med folk skulle kunna skaffas eller erhållas, kunna vi ju till vidare antaga. Men därmed är ej saken klar. Medaljen har en fransida, och det är sakens juridiska eller rättsliga sida.

Så länge jag har gruppen 3 fastslagen i brandordningen, så har jag därmed ock gifven sakens rättsliga ställning såväl sedd från branchefens och personalens som ock från stadens sida. Från den förstnämdes sida så tillvida, att han med stöd af de på bestämmelsen i brandstadgans par. 5 utfärdade brandordningarnas föreskrift om, att branchefens i tjänsten gifna befallningar skola åtlydas. (Finns ej dylika bestämmelser i stadens brandordning, är detta en afsevärd brist, som snarast bör rättas!). Från personalens sida: dels att den är skyldig att ställa sig branchefens föreskrifter till efterrättelse, dels ock att den, i händelse af att den på ett eller annat sätt skulle af annan person förhindras i att utföra gifna befallningar eller utsattes för våld e. d. under arbetets verkställande, åtnjöt lagens skydd, och slutligen att den af personalen, som vid arbetets utförande skadades, hade rättighet att utå skälig ersättning, så att detta ej gjordes beroende af en nådeakt hos den anslagsbeviljande myndigheten. Från stadens sida ter sig saken så, att den genom tecknandet af kollektiv olycksfallsförsäkring kan skydda sig mot dylika utgifter, och sålunda vet, huru saken kommer att ställa sig, och icke kanske plötsligt ställas inför oförutsedda ersättningskraf från invalider eller efterlevande. Hvad detta sista angår, så gäller härom, hvad jag ofvan sagt, att därest bestämmelse rörande dylik sak ej finnes i brandordning intagen, så är detta en brist, som snarast bör afhjälpas! Huruvida dessa sakens rättsliga sidor blifvit i Nyköping uppfyllda, nämner ej föredraget, men det är väl att förmoda, att man ej kunnat lämna en så viktig del af systemet utan afseende.

Jag återgår nu till en sak, som tidigare en passant berördes, och frågar: Är det under alla förhållanden att vänta, att tillgång på arbetsvillig personal är förhållanden? På denna fråga kan man ej svara ett obetingadt ja.

Vid en brand ombord å en ångare, hvarvid det gällde att snarast möjligt lossa en del af lasten vägrade folket arbeta, det var en helgdagsmorgon. I ett annat fall då det var fråga om undanskyfflande af kol vägrade folket att arbeta churu det erbjöds 50 proc. högre aflöning än eljes vid dylikt arbete. Uppslaget till anskaffande af lilla ångsprutan i Suñdsvall lär hafva varit ett fall, då vid en eldsvåda vatten pumpades ur en brunn, men, då detta tagit slut och sprutan af fasta kåren flyttats till en annan brunn, så var folket borta. Vid själfständning i en kalkpräim var det omöjligt få folk att arbeta oaktadt dubbel aflöning bjöds.

Dessa omständigheter äro förvisso egnade att uppväcka de allvarligaste betänkligheter hos dem, som äro beroende af och hafva att räkna med organisationens förefintlighet. Systemet måste vara säkrare och solidare funderadt. Och dock skall jag villigt medgifva, att under vissa förhållanden det af föredragshållaren förordade systemet praktiskt taget är lätthanterligare och mera effektivt än den organisation, som gruppen 3 eljes erbjuder. Men af de skäl jag anført, skulle jag icke våga tillräda ett framläggande af dylikt systems införande, därtill synes det mig vara all för osäkert och i saknad af vissa enligt min mening absolut oefftergiffliga vilkor, däribland icke minst sakens rättsliga ställning.

För att ytterligare betona denna senare vill jag framhålla, hurusom den allmänna brandkåren, så länge bestämmelser om densamma finnas i stadens brandordning intagna, är en pliktbrandkår, som enligt lagens såväl bokstafliga som andemening skall hafva de för en sådan erforderliga egenskaper: organisation och öfning samt slutligen vara i stånd att i händelse af brand kunna företaga nödvändiga räddnings- och släckningsarbeten, (se Brandstadgans par. 3, 5 och 6 styckena), under det att det af föredragshållaren förordade systemet afskaffar pliktbrandkåren och ersätter den med en skara genom ett aftal, hvilket när som helst, kanske då det som bäst behöfdes, brytes, för tillfället anskaffade arbetspliktige personer. (Arbetspliktige så länge de själfva vilja hålla aftalet, hvartill de aldrig kunna med lagliga medel tillhållas eller för eventuellt brott dragas till laga ansvar).

Om man sålunda ej anser sig kunna biträda det af föredragshållaren i Örebro föreslagna systemet, hvad skall man då tillgripa för att ordna saken, särskildt i städer, som icke hafva yrkesbrandkår?

Städer, som ej hafva yrkesbrandkår, äro hänvisade till att begagna sig af endera

1) aflönade brandkårer ("fasta kårer").

2) pliktkårer.

3) frivilliga brandkårer, eller kombinationer.

Brandstadgan talar endast om de två första grupperna, hvilkas ställning sålunda är rättsligt sedt klar, hvilket däremot ej är fallet med grupp 3.

Hvad organisationernas slagfärdighet och prestationsförmåga angår, torde denna kunna sättas stigan- de i följande ordning (som regel, ty undantag finnas): pliktbrandkår, frivillig brandkår, "fast kår".

Men det är ej grunden, efter hvilken brandkåren sammansättes, som faller utslaget, utan det är kårens organisation. Prestationsförmåga och slagfärdighet särskildt det sistnämnda äro ju för ändamålet af allra största vikt och betydelse. Ty i tveksampen mellan eld och brandkår kommer det nu en gång an på, att den senare så snabbt som möjligt och med tillräckliga krafter upptager kampen på brandstället. Hvarje brand kan ju lätt bekämpas, om den angripes i sin linda.

Men dess storlek tilltager med otrolig snabbhet och växer vid för sent ingripande för hvarje minut med oproportionerlig progression. Dess bekämpande fordrar då en relativt mycket större kraftansträngning. Och slutligen räcker icke ens den bästa och mest fullkomnade brandkår till att hejda en brand, som en gång öfverskridit en viss gräns. Ty då kommer elden alla människans ansträngningar på skam. Härvidlag behöfver jag endast hänvisa till de stora stadsbranderna i Amerikas storstäder, trots goda brandkårer och resurser.

Den tidsrymd, som åtgår mellan brandens iakttagande och brandkårens ingripande med erforderliga krafter, d. v. s. kårens större eller mindre slagfärdighet, det är den, som i främsta rummet är mätaren på kårens värde som skyddsstrupp. Och i detta afseende kunna vi indela kårerna i

- a) kårer med stor slagfärdighet,
- b) kårer med medelmåttig slagfärdighet,
- c) kårer med förhöjd slagfärdighet,
- d) kårer med stor slagfärdighet.

Till gruppen a) höra de kårer, som allarmeras medels klämtning i kyrkklockorna eller genom brandlurar. Gruppen b) allarmeras medels ringverk samt begifver sig efter allarmeringen till redskapsskyl, spruthus o. d. och därifrån till brandplatsen. Finnes i staden vattenledning inrättad för eldsläckningsändamål, så förhöjes ju slagfärdigheten afsevärdt, men blifver dock mindre än gruppen c:s, som kännetecknas däraf, att städse såväl dag som natt en liten trupp af manskap med den för ett första angrepp erforderliga materielen hålles i beredskap och genast efter allarm kan begifva sig till brandstället. Detta är brandkårens avantgard. Hufvudkrafterna komma senare. Gruppen c) erbjuder sålunda den fördelen, att elden kort efter upptäckandet kan angripas, men nackdelen ligger däri, att angreppet endast sker med svagare krafter. En rätt afsevärd tid åtgår ju, innan kåren med tillräckliga krafter kan uppträda på brandstället. Gruppen d) slutligen håller dag och natt på en vaktlokal afdelningar af erforderlig styrka i beredskap, hvilka omedelbart efter allarm kunna begifva sig till brandstället.

Brandkårer af grupperna c) och d) hafva den nackdelen, att de på ett kämbart sätt betunga stadens budget, och komma ju bra nära de kostnader, som en yrkesbrandkår kräfer. Vi torde därför inom vårt land i de städer, hvorom nu särskildt är fråga, få nöja oss med att uppsätta brandkårer enligt a och b.

En noggrann pröfning för hvarje särskildt fall skall helt säkert gifva uppslag till, att många förbättringar i bestående förhållanden, mångt moment till höjande af kårens slagfärdighet skola kunna åstadkommas utan afsevärda ekonomiska uppoffringar för samhället genom en för ändamålet afpassad organisation.

Det gäller framför allt att höja slagfärdigheten, ty hvartill tjäna de bästa redskap, hvartill gagna väl en noggrann öfning och en god disciplin, om hjälpen kommer för sent? Hvartill alla ansträngningar och kostnader, om vid hjälpens ankomst en liten brand ej mer förefinnes, utan elden gripit om sig så, att en stor brand föreligger, hvars bekämpande kräfer stora kraftansträngningar och först lyckas med stora vattenskador?

Brandskyddsfristen d. v. s. tidsrymden mellan eldens upptäckt och första slangledningens, den må nu vara från en brandspruta, assuransspruta eller handeldsläckningsapparat, vattengifning måste ju nedbringas till minsta möjliga. I städer, där man har brandkårer enligt a och b, visar det sig, att t. o. m. om allt går i

lås och intet klickar, brandskyddsfristen varierar mellan 17—30 minuter. Men skulle det ej vara möjligt att nedbringa denna, äfven utan att behöfva ändra organisation till grupp c?

Brandskyddsfristen är beroende af de olika moment, som ingå i densamma, och hvilka hvar för sig kräfvat en viss tid. Kan man nedsätta tiden för ett eller flere af dessa moment, så har ju ock därmed vunnits en förkortning af fristen i dess helhet. Härvid har man till sitt förfogande hela den moderna tekniken och hafva tid efter annan i denna Tidskrift anvisningar i sådan riktning blifvit införda, äfven som varit föremål för behandling vid Brandchefsföreningens sammanträden. (Se t. ex. Göteborgsprotokollet.)

Staden här sålunda en för sitt behof med hänsyn till dess byggnads- och brandtekniska behof samt öfriga förhållanden inrättad, efter dess ekonomiska bärkraft afpassad klar för första angreppet på elden, den fasta kåren eller grupp b enligt ofvan anförda uppställning. Men denna anses ej vara nog, utan den kräver för utomordentliga tillfällen en förstärkning. Huru organisera denna?

Man kan då välja mellan att organisera den enligt a och b, kombinerad med den tidigare använda indelningen 1, 2 eller 3 och då naturligtvis de båda sista grupperna: pliktbrandkåren eller frivilliga brandkåren. Pliktbrandkåren anses, såsom ofvan påvisades, och som framgår bl. a. af föredragshållarens i Örebro yttranden, icke att lita på och vara en allt för tungrodd och besvärlig apparat. Vill man alltså ej hafva den, så återstår ju intet annat val än den frivilliga brandkåren. Och männe icke detta skulle kunna vara en lösning af frågan?

Vi hafva här i landet ännu så länge icke så stora erfarenheter om de frivilliga brandkårerna, dels därför att de fallit i glömska, dels ock därför att de ej varit så många. Men studiet af en del städers brandhistoria visar, hvilka förträffliga tjänster dylika kårer gjort sin stad. Vilja vi gå utom vårt land, så skola vi finna, att i länder, som anses vara i organisatoriskt hänseende framstående, Tyskland och Österrike, man hjälper sig utmärkt med frivilliga brandkårer. Redan i den enorma utveckling, som den frivilliga brandkårsrörelsen tagit till ex. i Österrike, där man 1850 hade 1 frivillig brandkår och 1907 hade 12,390, ligger ett af bevisen. Hvad Tyskland beträffar, så säger en framstående författare på området, nyutnämnde brandchefen i Leipzig, Branddirektor Doktor Reddemann, i sitt förtjänstfulla arbete "Brandväsende i stad och på land" att: "Hvad de tusenden af frivilliga brandkårer utträtt till fromma för sina medborgare i Tyskland, det vet nu för tiden enlvar. Den frivilliga brandkårsrörelsen inom vårt land fann en gång en stor motståndare i Branddirektor Schumann i Danzig, som särskildt i sitt arbete: Huru kunna äfven mindre kommuner utan allt för stora kostnader skaffa sig fördelar af att hafva ständig brandvakt? angrep den frivilliga brandkårsrörelsen. Huru geniala hans uppslag för brandväsendet i allmänhet och särskildt i yrkesbrandkårernas organisation och taktik än voro — här sköt han öfver målet."

Med dylika uttalanden inför våra ögon och med de fakta, som förhållandena i andra länder utvisa, ligande framför oss, torde vi här i landet göra klokt i att till allvarlig pröfning upptaga, om ej detta system äfven hos oss kunde bringas till användning.

Vid genomförandet häraf måste man, såsom ofvan framhållits, betrakta saken från tvänne synpunkter: den rättsliga och den tekniska.

Den frivilliga brandkårens rättsliga ställning i vårt land är ej klar. Brandstadgan talar ej om dylik organisation, allmänna lagen ej heller. Enhanda voro förhållandena i Tyskland och i Österrike vid rörelsens uppkomst och under dess första utveckling därstädes. Den första frivilliga brandkåren i Österrike bildades af Ryttmästaren Ferdinand Leitenberg år 1851, men först 1 juni 1870 utfärdades den första lagen i detta afseende, och följdes den af 12 andra, den sista utfärdad 10 mars 1891. I Tyskland äro de senaste lagbestämmelserna härom utfärdade 1904 och den 19 april 1908. Den frivilliga brandkårens rättsliga ställning måste sålunda först klargöras, innan kommunen kan taga densamma i sin tjänst. Och häri ligger en uppgift för de frivilliga brandkårernas ledande män att lösa, hvilket ju är för alla parter bäst och att föredraga, framför att från de fasta kårernas sida steg i dylik riktning tages. Detta rörande de frivilliga kårernas så att säga offentligt rättsliga ställning. Deras enskildt-rättsliga ställning och organisation regleras genom deras stadgar, och böra dessa naturligtvis så affattas, att de göra kåren lämplig för det ändamål, för hvilket den afses, det vill här säga, att tjänstgöra som reserv till stadens fasta kär.

Sedan denna sida af saken är klar, har man att reglera den frivilliga brandkårens inre och yttre organisation, och sker detta liksom för den fasta kåren genom ett reglemente.

Härvid torde vara lämpligast att indela kårens aktiva medlemmar i tre grupper:

- a) sådana, som blifvit utbildade för all tjänst,
- b) sådana som blifvit utbildade för all tjänst med undantag af stegmaterielens manövrering och betjäning,
- c) sådana, som icke blifvit utbildade för särskild tjänst, och hvilka äro afsedda att användas för rent mekaniskt arbete, afspärning af gator, vattenhäutning, pumping o. d.

I gruppen a böra som regel icke insättas personer, som genom sysselsättning utom staden äro förhindrade att inom rimlig tid infinna sig på brandplatsen. Nytilträddande medlemmar insättas i vanliga fall i grupp c, och uppflyttning från ena gruppen till den andra eger rum allt efter lust, fallenhet och framför allt efter genomgången utbildning.

Dessa grupper återigen indelas i afdelningar om 20—30 man, hvarje afdelning under befäl af sin afdelningsschef. Afdelningarna indelas åter i rotar eller förmanenskap under befäl af rotmästare, brandfogdar, förmän eller hvad man vill kalla dem, och bör dessa senares antal vara så stort, att 1 förman finnes för hvar 4 eller 5 man.

Igenkänningstecken, utrustningspersedlar o. d. lämnas af kommunen, och äro medlemmarna af kåren ansvarsskyldiga för persedlarna.

Det af föredragshållaren i Örebro använda systemet för vaktållning låter sig ju utmärkt bra genomföras med grupp c.

Ej heller finnes något, som hindrar, att ehuru kåren är frivillig, betalning uppbäres för presteradt arbete, men må det därvid komma an på kårens stadgar, huruvida det sålunda intjänade skall gifvas till de personer, som förrättat arbetet, eller läggas till kårens kassa och användas enligt de bestämmelser, som för denna äro gällande.

I stadens brandordning införas bestämmelser rörande förhållandet mellan fasta kåren och den frivilliga kåren, på det att ställningen å ömse sidor må blifva fullt klar och tydlig. Gifvet är ju, att med stöd af bestämmelsen i Brandstadgans par. 5 mom. 1 stadens

brandchef är kårens högste befälhafvare på brandplatsen, äfven om kåren för sin inre förvaltning o. d. har en annan chef.

Att en organisation som den här föreslagna ej är en pappersorganisation eller en rent teoretiskt uppjord konstruktion, bevisas af det sakförhållande, att flerstädes t. o. m. i städer med yrkesbrandkår frivillig brandkår finnes såsom reserv, och särskildt må som ett exempel härpå München framhållas, hvilken stad förutom sin yrkesbrandkår med sina 6 stationer, delvis automobiliserade, äfven har en af flera kompanier bestående frivillig brandkår som reserv. Ett annat exempel är staden Kiel, där ju brandkåren har att skydda ofantliga värden. Kunnna dessa städer genomföra systemet, så att det verkar tillfredsställande, så borde vi väl ock kunna göra det här i landet.

Denna tanke att använda den frivilliga brandkåren som reserv för den fasta kåren synes mig vara mera tilltalande och lättare att genomföra än andra försök, såsom t. ex. att af stadens arbetare, polispersonal, nattvårdare o. d. söka åstadkomma en reserv, ty dessa kunna just under sådana förhållanden, då denna reservkår behöfves, vara anorstädes bundne eller af annan tjänst på brandplatsen förhindrade att utföra släcknings- eller räddningsarbete.

Senare frågor, som stå i samband med en frivillig kårs användande som reserv till stadens fasta brandkår, såsom allarmeringssätt, öfningars bedrivande m. fl. omständigheter, som afse att förhöja den frivilliga kårens prestationsförmåga och slagfärdighet anser jag mig redan hafva i allmänna drag nämt.

O.

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Forshaga sulfittfabrik.

Kl. half 12-tiden på f. m. den 5 mars utbröt hastigt eldsvåda i Forshaga sulfittfabrik.

Elden började i kraftstationen vid vedrenseriet, troligen förorsakad af kortslutning. Om en liten stund stod innandömet af kraftstationen i full låga.

Genom signaler i fabrikspipan hade man blåst allarm så fort elden upptäcktes inne i kraftstationen och arbetarne från fabriken och från Klarafors skyndade till undsättning. Eldsläckningsmaterial saknades inte. Fem slangar från ångpumparne i fabriken lades ut jämte två från andra pumpar.

Elden hade riklig näring genom träinredningen och spåndammet. Vinden, visserligen ganska svag, förmådde dock pressa lågorna in mot den brinnande fabriken, hvilket väl också var det lyckligaste, då de öfriga fabrikskomplexen, som lågo mot vinden, därigenom hindrades från att äfven de bli lågornas rof. Att rädda fishuset var hopplöst, hvarför räddningsarbetet koncentrerades på att rädda den blott genom en brandmur afskiildja byggnad, hvari kokeriet och pappsalen med däri befintliga dyrbara maskiner, befundo sig. Dessa bemödanden kröntes också med framgång tack vare brandmurens masivitet och räddningsmanskapets energi.

Vid half 2-tiden kunde som sagdt elden anses begränsad. Den hade då härjat fishuset, vinden öfver kokeriet, med därpå befintliga syrecisterner, jämte pannhuset, som satts i brand genom spånledningarna från fishuset.

Räddningsarbetet bedrefs med stor ifver, men fördröjdes något därigenom att flera slangar sprungo

sönder genom det hårda vattentrycket och förorsakade tidsutdräkt, då nya slangar måste framdragas. Alla arbetare lyckades i tid rädda sig ur den brinnande fabriken, blott ett par erhöillo af rasande byggnadsdelar smärre skador.

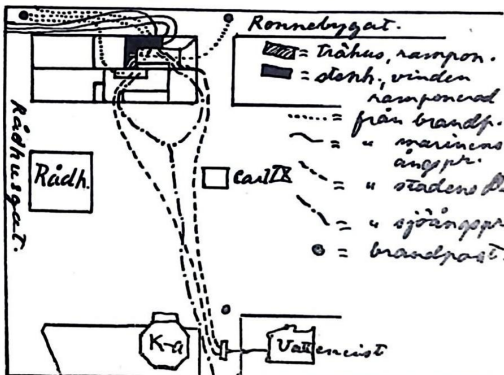
Karlekrona.

Kl. 4,30 f. m. den 6 febr. allarmrades brandkåren genom telefon för eldsvåda vid Ronnebygatan, omkring 600 m. från brandstationen och om ett par minuter var den nya brandautomobilen på platsen följd af redskapsvagnen och ångsprutan. På 4 1/2 minut efter allarmeringen gafs vatten från första ledningen. 3 slangledningar utlades från brandposten på Ladbros- och Ronnebygatorna, ångsprutan placerades uppe på torget och tog sitt vatten från det borta vid det gamla vattentornet nyinrättade sugröret, hvilket nu var i bruk för första gången på allvar och visade sig vara till stor nytta. Efter en stund kom också flottans brandkår till platsen. Brandsprutorna 1 och 2 placerades nere vid Borgmästarebron och 3 af deras slangar voro snart i gång. Yttermera leddes en slang från flodsprutan inne på varfvet upp på torget, hvarest den förgrenades till 2.

Nu voro, c:a 3/4 timme efter allarmet, summa 11 st. vattenstrålar riktade mot eldhärden. Eldhärden var i det tråhåll, som ligger inne på gården och gränsar intill Smålandsbankens hus. Slangar leddes i genom porten åt Ronnebygatan samt från Kungsgatan, och öfver det brinnande huset flödade vattnet. Inne från Smålandsbankens gård sprutade man också vatten för att hindra lågorna att slå öfver dit. En brandsoldat med rökmask, trängde från gårdsidan uppför en trappa till vindsvåningen, där elden rasade som häftigast.

När brandkåren kom till platsen, slogo flammor ut från ett afträde, som var inrymdt i det ofvannämnda trähuset och där synes elden alltså ha börjat. Längs en lufttrumma hade elden sedan ledt sig upp till vinden och där fått riklig näring i där hopadt skräp, papper, tomsäckar etc. Härifrån hade lågorna sedan gått öfver till vindsvåningen i stenhuset som vetter åt Ronnebygatan. Sedan hål huggits i taket från denna sida slungades mängder af vatten in genom dessa. På grund af den rådande kölden kunde vattnet i slangarna under pågående eldsläckning icke afstängas af fara för frysnings, hvarför strålarna tidvis måste riktas ut öfver gator och gårdar för att så mycket som möjligt minska eventuell vattenskada.

För att komma upp på vinden måste dörren till vindstrappan i andra våningen sprängas. Härifrån befann sig dörren till en bostadslägenhet, som bebod-

des af en sömmerska. Hon låg i det längsta ovetande och sof och väcktes först då dörren af en brandsoldat sprängdes.

Vid 6-tiden var faran i det närmaste öfver.

Det relativt stora antalet vattenstrålar förklarar af den omständigheten att vattenledningens hade högst obetydlig effekt. Flodsprutans 750 m. långa ledning grenades så att dess effekt äfven blef ringa. Flottans manskap har föga öfning i brandtjänst och stadens brandkårs reserv har ännu ej hunnit få sin allrangeringsordning ordnad.

Under släckningsarbetet vållades naturligtvis en hel del olägenheter däraf, att taken blefvo isbelupna. En brandsoldat halkade sålunda och föll från 4 à 5 meters höjd ned på gamla stadshusets gård samt skadade sig i höften, en sjöman föll också ned från ett tak och slog hål i pannan.

Hvetlanda tändsticksfabrik.

Den 4 mars kl. 9 f. m. allrangerades från samtliga fabrikspipor. På ca 15 minuter var köpingens brandkår med sprutor i ordning. Elden hade redan trängt igenom södra taket på fabriksbyggnaden. Den hade uppstått i parafinhalten och genom en trärumma nått sticktorken och vinden — allt inom några ögonblick. Köpingens frivilliga brandkår lofordas för ett hurtigt arbete vid den elfångda fabriken brand. Endast södra sidans takhalvva blef förstörd; den norra blef oskadad. Taket var beklädt med papp. Huset bestod af tegel. Kring platsen voro hopade stora trävarulager och affall.

Köpenhamn.

Jätteeldsvådan i sockerfabriken vid Helsingörs-gatan mellan kl. 2 och 2.30 natten till den 4 februari beskrives i de danska tidningarna såsom den största som hemsökt Köpenhamn under det sista kvartsseklet. 20 man arbeta under nätterna på kokeriet, hvestet värmen är mellan 30 och 40 grader. Fabriken var en af stadens eldfarligaste, och socker som hufvudsakligen består af kolhydrater brinner häftigt. Enligt förut uppgjord plan föranleder därför alarm från denna fabrik "stor utryckning" af brandkåren, och inom några minuter hade sprutorna besatt kvarterets alla hörn. Genom den starka röken såg man redan lågorna från alla fönster och kokeriet måste anses förloradt. Stora trästycken och sockerklumpar flögo inåt staden. Eldens makt växte hvarje minut och brandchefen gaf genast order om mobilisering af alla krutter — det rörde sig om millionvärden. Artilleri och fortifikationstrupper anlände, men anbud om gardets hjälp afböjdes. Däremot anlättes flottans manskap och spruta. Sex sprutor och 150 man voro i verksamhet, men stört-sjöarna af vatten syntes icke utträta det minsta. 20 graders kyla räddade och såväl redskap som manskap blefvo öfverivade. Från en 20 meters fristående steg riktades äfven en stråle mot bålet; de isbelädda strålförarne måste aflösas hvarje halftimme. En arbetare hade blifvit instängd och kunde först efter sönderhug-gande af ett järngaller framför fönstret stegledes räddas. En stund såg det ut som hela husraden skulle stryka med. Grannarne flyttade ur husen. Timme efter timme rasade elden med oförminskad vålds-samhet. Maskiner störtade ned från fjärde våningen, murar rasade och glödade socker rann i floder ut genom fönstren. Vid sextiden var man ändligen herre öfver elden. Fabriken var brunnen men lagret var räddadt.

Allt, hvad brandväsendet eger af manskap och materiell, var i elden. Lyckligtvis uppstod ingen annan

brand samtidigt, eljes hade man varit nödsakad möta sådan med hjälp af soldater med ytterst bristfällig redskap. Inalles 32 strålrör voro i verksamhet. Vattnet stod fotshögt i lagerrummen och det som blef räddadt från eld förstördes af vatten.

Elden hade börjat i första våningen i hufvudbyggningen, i närheten af en trätappa. Då den arbetare, som allrangerade brandkåren kom tillbaka stod hela trappan genom tre våningar i lågor och i den genom hela huset gående elevatortrumman hade elden samtidigt funnit väg från källare till vind.

Hela försäkringssumman uppgick till 3,100,000 kronor och skadeersättningen rör sig om $\frac{2}{3}$ däraf.

I ett skyltönster till en parfymaffär, Fredriksbergsgatan 2, satte ett kvindligt biträde ett brinnande ljus bland en mängd celluloidkammor m. m. och i nästa ögonblick stod alltsammans i lågor, som med rasande fart banade sig väg vidare in i butiken genom dess brännbara lager. Biträdena rusade ut och lämnade dörren öppen. Genom det söndersprängda fönstret uppstod nu starkt drag som ökade farten i elden, som spred sig vidare till öfverliggande våning med dess klädeslager. En ogenomtränglig rök från klädespackor och celluloidvaror drog genom trappan och elevatortrumman och spred panik i alla våningar bland hundradetal af människor. Snart stod äfven köks-trappan bakom butiken i lågor. Branden inträffade på f. m., men det oaktadt sväfvade flera människolif i fara. 3 stegar restes mot taket och mot fjärde våningen och 7 personer fördes sålunda ned. Medels ett par slangledningar släcktes branden.

Sprängsegel eller icke.

De dagliga tidningarna hafva mer eller mindre utförligt beskrifvit de dramatiska och nervspännande scener, som utspelades vid en brand i ett 6 våningars hus vid Bartholingsgade i Köpenhamn den 29 januari omkr. kl. 5 e. m. De danska tidningarna beskrifva huru det redan från början var klart att människolif voro i fara. Brandspektören gjorde också genast efter ankomsten med sin automobil undersökning och fann trappvägen omöjligt att passera samt köks-trappan brinnande. Gårdsporten var stängd, nyckeln var ej tillgänglig och det lyckades ej att spränga porten. Någon steg kunde ej införas och, äfven om det lyckats, hade resandet varit omöjligt på den tränga gården. Försök gjordes att nå upp medels hukstegar, men eld i underliggande fönster gjorde det omöjligt att nå det fönster i 5:te våningen åt gården, där en kvinna under rop om hjälp hängde med halva kroppen ut genom fönstret. Då intet annat syntes möjligt till-greps sprängseglet och genom en källargång praktise-rade sig personalen in till gården. Denna var t. o. m. för trång för ett fullständigt utspännande af spräng-seglet. Man hade försökt lugna den nödställda, men då hon redan syntes göra rörelser tydande på att hon tänkte kasta sig ned ropade brandspektören i det han själf jämte 10 à 12 man fattade i sprängseglet: "Kom saa!" Man såg kvinnan krypa upp i fönstret och "låta sig falla". Hon slog ett par volter i luften och med en klatsch hamnade hon på rätt plats i seglet. Seglet ryckte till så att några af brandmännen nästan föllo framstupa och det såg ut som om seglet berörde marken. Till allas glädje föll emellertid kvinnan hvarken på hufvudet eller med benen först, men syn-

tes dock mera död än lefvande. Officersautomobilen förde henne till sjukhuset.

Det säges, att detta var första gången i Köpenhamns brandväsendes historia man från denna höjd mottagit en människa i ett sprängsegel.

Mången brandchef anser sprängseglet vara en öfverflödspersedel på utryckningsfordonen — man har skarfstegar, räddningslinor, räddningsslangar m. m. Men hur vill man i ett fall som ifrågakvarande draga nytta af dessa redskap? För ett par år sedan — erinrar jag mig — hade Stockholms brandkår tillfälle att visa hakstegarnes lämplighet för att ej säga oombärlighet vid ett liknande fall, men ofvanstående berättelse visar att ej ens dessa stegar kunde här användas. Ja, äfven om det varit möjligt för en brandman att medels hakstege oaktadt eld och rök komma upp, är det ingen visshet att kvinnan hunnit nedföras medels medförd lina, då elden redan slog upp nedifrån.

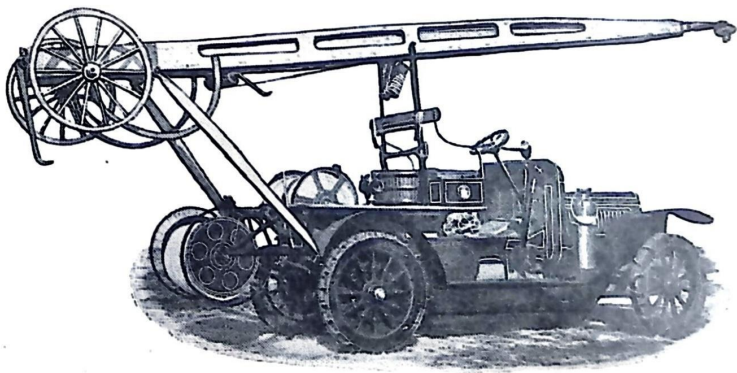
Det yttras att "det hvilade ett tungt ansvar på brandinspektören, då han ropade sitt: "kom saa". Männe det ej hvilat tyngre på brandchefen, om han icke medfört sprängseglet! Har Köpenhamns brandkår medfört detta "i onödan" under årtionden, så har den dock nu fått lön för mödan.

Det relaterade fallet gifver äfven stöd för anvisningen i den serie exempel på exercisreglemente, som infördes i T. f. B. under år 1911, att öfningar med sprängsegel böra utföras icke med en från ett par våningars höjd hoppande, väl öfvad, brandman, utan med en manéng af manstyngd som efter ett rop handlöst nedkastas från största höjd som inom vederbörligt samhälle kan ifrågakomma. Den visa uppmaningen att utbreda bolstrar o. d. under sprängseglet är nog bra där tid därtill finnes, men ifrågakvarande fall visar att sådant ej förekom, och den omständigheten, att en brandkår af den Köpenhamnska storlek icke hade till hands mera än 10 å 12 man, visar äfven betydelsen af att sprängseglets konstruktion är sådan att det kan kraftigt utsträckas af minsta möjliga antal. Jämf. protokollet från Örebrosammanträdet).

Sedan ofvanstående nedskrifvits läsa vi i "Medlemsblad för Brandinspektörföreningen": "Husk nu, at Redningsnettet alltid skal medföras till Brandstedet".

Nyanskaffning.

Sundsvall. En 36 hkrs Daimler person-automobil har inköpts af generalagenten för nämnda samt Scania-Vabis-fabrikerna, ingenjör E. Hedlund i Stockholm. Till följd af det ramponerade skick, hvori karosseriet och andra för ändamålet betydelselösa delar befunno sig kunde densamma erhållas för ett ganska billigt pris. Rörande maskineriet afgaf besiktningssmannen för automobiler i Stockholm, Professor O. E. Lundholm ett synnerligen utförligt intyg med framhållande af att automobilen vore för afsedda ändamålet särdeles lämplig. Vid därefter å leverantörens verk-

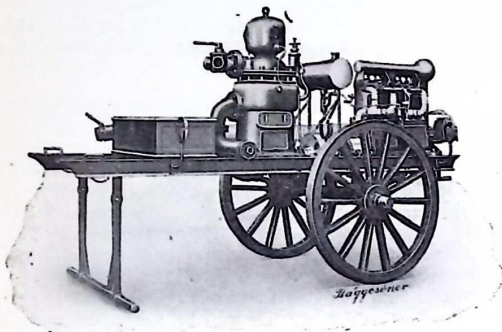
stad i Stockholm utförda arbeten hade brandkårens maskinist tillfälle att närvara under 14 dagar. Därvid insattes högsjänd magnettändning och luft-ringarna å hjulen utbyttes mot massiva gummiringar. Efter automobilens mottagande hafva profkörningar utförts i snö af olika beskaffenhet samt i backar, hvarvid maskinens kraft konstaterats och synes tillräcklig för fordonets drivande uppför stadens särdeles långa och branta stigningar. Därvid visade sig emellertid, att kettningar af vanligt slag kring hjulen icke fullständigt förmådde hindra slirandet af hjulen samt att tvärlänkarna här och där sprungit af. Af denna anledning pågå för närvarande försök med vid yttersidorna af bakhjulen fastskruvade ringar med bred stödyta mot snön samt försedda med tänder. Medels denna anordning har automobilen lyckats "taga" backar af lutning 1: 6.

Automobilen har utrustats med två slangrullar af vanlig storlek (plats finnes en tredje), af hvilka den bakre är försedd med velocipedhjul för att kunna framföras på de ställen, som ej äro körbara, en rökskyddsapparat, ett sprängsegel, en räddningslina, en assurenspruta, en custos, en lätt (100 kg.) mekanisk stegge om 11 met. med en 3 meters tillsattsstegge. Denna steges plats kan intagas af en utdragsstegge och oledade hakstegar. Sittplats finnes för 6 personer. Bensinbehållaren, som förut var insatt mellan bakhjulen, har borttagits och ersatts af en mindre behållare i den låda, som utgör sittplats för befälhafvare och förare. Härigenom har vunnits naturligt tryck för bensinens drivande till maskinen och tidsvinst vid igångsättningen.

I staten för innevarande år hade upptagits en summa för inköp af en 6-te häst, med hvilken under hvardagarne körslor skola utföras för byggnadskontorets räkning, men sedermera beslöts att i stället anskaffa automobil för utryckningar, hvarigenom en af förutvarande 5 hästar kunde undvaras i och för nämnda körslor. Under helgdagar samt nätterna är således automobilen ett rent plus i fråga om utryckningsfordon.

Då förändringen till brandfordon utförts inom brandstationen öfverstiger totalkostnaden helt obetydligt inköpssumman och det beräknas således att kostnaden inom loppet af ett par år skall vara betäckt genom inbesparande af nämnda hästhållning.

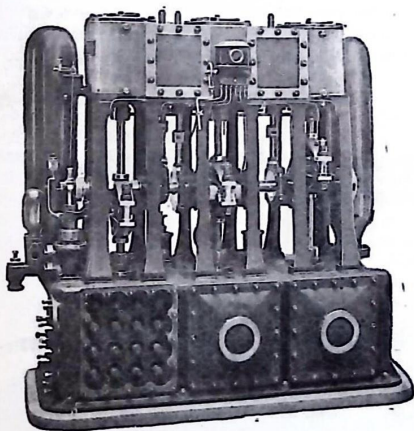
Ludwigsbergs verkstad tyckes i Japan fått ett stort afsättningsområde för sina sprutor. Förutom dess välbekanta ångsprutor hafva därstädes dess benzinmotorsprutor, "Ludwigsbergs Penta-motorsprutor" rönt en allt mera stegrad efterfrågan. Ett rätt betydande antal dylika sprutor är redan placeradt rundt om i Japan, och komma nu i dagarne ytterligare trenne benzinmotorsprutor att dit levereras, hvaraf en om 750 å 800 min. lit. och om 40 å 42 m. strållängd samt tvänne om 400 å 450 min. lit. och 32 å 35 m. strållängd. Nedanstående illustration visar utförandet af en af dessa senare sprutor.

Dessa benzinmotorsprutor tyckas i Japan fylla ett stort behof, och gifvas desamma de amplaste loford. Särskildt uttalar man sin förvåning öfver den kraft och effekt, som dessa relativt små maskiner utveckla.

En dylik benzinmotorspruta af den mindre kapaciteten levereras äfven i dagarne till Singapore.

Samma verkstad har äfven ett under den närmaste tiden till ett af Tysklands största skeppsvarf leverera ett större sjösprutmaskineri, bestående af snabbuppeldad ångsprutpanna, 3-cylindrig, vertikal sprutpump om 9.000 min. lit., vridbart tryckslanghufvud, vattenkanon etc. Själfva sprutpumpen synes i nedanstående illustration.

Eksjö har från Tullgarns Gjuteri & Mek. Verkst. A.-B. Upsala, beställt en "Tullgarns" ångspruta nr 11, fullt utrustad jämte slangkärra m. m.

Falun. Stadsfullmäktige hafva nu beslutat anskaffande af ny brandtelegraf af L. M. Ericssons nya system med två morseapparater och 24 brandskåp med tillhörande telefoner. Snarast möjligt skola arbetena påbörjas för uppsättandet. Priset 5,165 kronor.

C. L.—m.

Frågor och svar.

1. *Hvilka äro de lämpligaste brandpostskyltarna och medlen att hastigt och säkert — äfven under mörker — finna brandposts plats, och huru bör anordnas för att vintertiden hastigast möjligt göra brandpost åtkomlig?*

—n.

Svar. Fastställandet af brandposters läge.

Under ett besök vid brandkåren i en af våra svenska städer, lade jag märke till, hurusom å hvarje brandposthufvud å redskapsvagnen funnos tvänne måttband. Under en promenad i staden fick jag klart för mig, hvarför båda behöfdes: brandposterna voro förlagda i gatukryssen och skyltar anbrakta på två ställen. Man skulle alltså mäta från båda o. s. v.

Nu kom jag härom dagen händelsevis att slå upp en handbok, som i en massa fall gifver goda "tips", och jag fann där något som kan utgöra svar på ofvanstående fråga.

Bland utrustningsföremålen på redskapsvagnen medföra vi, heter det i handboken, en smal ketting, som är c:a 6 meter lång. I hvardera ändan af denna ketting finnes en hake och i midten en stor ring. I närheten af hvarje brandpost hafva vi i husväggen strax ofvanför trottoaren slagit in tvänne öglor. De punkter, där dessa öglor äro inslagna i väggen, hafva blifvit bestämda på det sättet, att midtelringen i kettningen lägges midt på brandposten, och därefter sträcket kettningen mot husväggen. På de ställen, där ändarne beröra väggen inslås öglorna. När så brandposten skall uppsökas, se vi ju af brandpostskylten, hvar ungefär denna är att söka, och då kunna öglorna ej vara långt borta. Kedjornas hakar fastgöras i dessa, kettningen sträcket och lägges på marken. Under ringen ligger brandposten! Det klickar icke!

Sättet är enkelt. Skulle det ej öfverallt kunna låta sig användas inom en stad så kan det dock låta sig göra på många ställen. Hvarom icke så har ju experimentet i hvarje fall ej blifvit dyrbart.

—f.

Svar. Gjutna eller pressade skyltar med upphöjda siffror blifva säkerligen i längden de billigaste, ehuru tillverkningen med insättande af decimaler, pilar o. d. är besvärlig. De måste rätt ofta ommålas. Emaljerade skyltar äro ganska tydliga och hållbara, men lida af felet att vara alltför lockande skottafior för okynnig ungdom. De utstående skyltarna äro visserligen bra men kunna lätt rubbas ur läget. Försök att anbringa dylika, pekande mot brandpostens plats hafva ej heller varit fullt lyckliga. Det har föreslagits att förse utstående skyltar med genombrutna siffror, afsedda att lätt kunna uppfattas mot någon ljusare bakgrund, gatulykta eller dylikt. I hvarje fall måste emellertid skyltens afläsande åtföljas af det besvärliga måtandet, hvarför det äfven ifrågasatts att låta skylten utgöra dörren till ett litet skåp innehållande en smäcker kedja fastad med ena ändan och af en långd motsvarande af-

ståndet till brandposten. Riktningen skulle därvid fås genom att sträcka kedjan i riktning mot en skylt å andra sidan af gatan.

Svårare än uppsökandet af platsen är dock vintertid själfva öppnandet af luckan. Ligger, såsom oftast torde vara fallet, denna i körbanan, måste den vara täckt af snö för att ej vålla hinder för trafikken. Äfven trots flitig skötsel är dock igenfrysning oundviklig, hvarför man användt metoden att lägga en trälucka omedelbart öfver järnluckan. Man har äfven för samma ändamål helt enkelt använt ett stadigt pappersstycke. Båda sätten förorsaka dock svårigheter vid dagliga skötseln, hvarjämte metoden icke ställer sig lika lämplig höst och vår, då tö råder om dagarna och frost om nätterna. En lätt åtkomlig kant kring hela luckan är säkerligen det bästa.

—a—

2. Hvilken modell på lifräddningsapparat för anbringande i bostäder är den enklaste, billigaste och lämpligaste?

—II.

Svar 1. För att räddningsapparat i bostäder skall kunna anses fullt lämplig, bör den uppfylla följande fordringar:

1:o. Apparaten bör lätt kunna fastgöras medelst i fönsterkarmen anbringad skrufigla eller dylikt, minst en meter öfver fönsterplattan, på så sätt att t. ex. då innaufönster användes under vintern, räddning kan företagas genom s. k. lättfönster. Fästen för apparaten böra anbringas i fönster så långt från trappan som möjligt.

2:o. Till räddningsapparat bör icke höra några lösa delar, utan bör den utgöra ett sammanhängande helt.

3:o. Apparaten bör vara så enkelt konstruerad att människor i allmänhet kunna använda densamma utan föregående bekantskap med konstruktionen.

4:o. Apparaten bör vara så beskaffad att den icke vid flyttningar och dylikt blifver ihoptrasslad utan ständigt förblifver i ordnad skick.

5:o. Apparaten bör vara försedd med browsinrättning, som möjliggör dels själfirning, dels firning af annan person, antingen denna person befinner sig uppe i rummet eller nere på marken.

6:o. Vid nedfirning bör en vuxen person kunna medtaga ett barn, äfvenså böra flera personer, en efter annan, hastigt kunna nedfäras.

Med tanke på dessa nödvändiga fordringar på en praktisk lifräddningsapparat för privat bruk, har jag konstruerat en räddningslina, som enligt min mening uppfyller alla ofvannämnda fordringar.

Kostnaden för denna lina är intill 60 proc. af det pris, som för närvarande är gällande å ett flertal räddningslinor af olika konstruktioner.

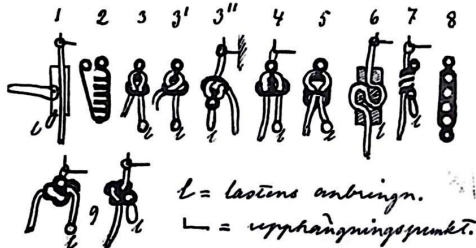
K. A. Pötersson,
Nyköping.

Svar 2. Lämpligheten hos apparaten måste ovilkorligen komma i första rummet och dit hör äfven enkelheten. Kostnadsfrågan har sin största betydelse däruti att allmänheten lättare kan anskaffa ett större antal apparater för anbringande på behöfliga platser samt att myndigheterna kunna ålägga anskaffning af apparater utan att det blir ansedt som ett onus.

Förutom framhållandet af sådana allmänna fordringar, som att apparaten bör vara enkel, tillräckligt stark, linan upplindad på särskildt bräde eller krona

för att ej tilltrasslas, samt af en mot resp. höjder svärande längd, må nedanstående ytterligare anföras. Bromsapparaten bör vara tillverkad af metall för att icke rosta och angräpa linan. Den bör vara fri från skarpa kanter och så konstruerad att linan icke kan "komma i beknipl". Den får ej vara försedd med utskjutande handtag eller dylikt för linans klämmande. Apparaten skall af sig själf vid upphängandet intaga rätt ställning. Linan bör löpa genom bromsapparaten på sådant sätt att en lätt person nedfäras lika säkert som en tyngre utan att fastna samt att en tung person, äfven om han skulle utföra bromsningen oriktigt eller ej alls, dock icke löper ned alltför hastigt.

Då man i regel får utgå från förutsättningen att nedfrandet skall ske utan tillhjälp af personer nedifrån, torde lämpligast vara att linan icke har en längd af två gånger höjden från våningen till marken. Linans båda ändar böra vara försedda med fasta ringar, som dels hindra linan att löpa ur bromsapparaten, dels tjäna till fäste för hvardera en gördel med fjäderhake. Härigenom är det möjligt att kunna omedelbart efter nedfrande af en person anbringa den andra gördeln å nästa person o. s. v. utan att för hvarje gång behöfva draga upp den först nedfrade gördeln. Härunder tjänstgör således bromsapparaten sasom ett block och bromsandet utföres af den person, som står vid fönstret. Då den person, som nedfirat de föregående, ensam återstår, är det ett par ögonblicks verk att fästa senast uppkomna ända af linan vid kroken i st. f. blocket (bromsapparaten), i hvilket gördeln hakas och själfräddningen utföres under det bromsapparaten löper utefter linan och farthen regleras medels fattning i dennas hängande part.

I och för jämförelse må hänvisas till vidstående schematiska skiss, utvisande de vanliga slagen af bromsapparater. Fig. 1 visar en absolut förkastlig modell, oftast tillverkad af trä, som dels kan spricka, dels är alltför känsligt för väderleksinflytanden. Om den nedfirande i sin rädsla krampaktigt griper om handtaget och drager detta nedåt, stoppas hela rörelsen och en farlig knuck uppstår. Detta handtag har dessutom den stora olägenheten att jämte den hållande handen fastna mot utsprång, listverk o. d. Fig. 2 visar en särdeles jämnt löpande apparat, som kan användas såväl upphängd (= block) som för själfnedfirning. Den sadeljordartade linan kan dock tänkas komma till vridning under apparaten och möjlighet är ej utesluten att en person "i hastigheten" skulle kunna försumma endera öglans fasthakande. Fig. 3 framställer en enkel apparat, användbar som block och för själfräddning. Möjlighet förefinnes dock att linan före användandet skulle blifvit lyftad öfver örbeln och alldeles falla ut, något som åtminstone delvis förbygges vid tillverkning enligt fig. 4. Vid båda modellerna kan linan råka "i beknipl" om dess fria ända lytes enligt fig. 3. Nyssnämnda iakttagelse kan äfven göras rörande fig. 5. Fig. 6 utvisar en i sistnämnda hän-

seenden lyckad typ och likaså fig. 7 (snäckbroms), hvilken medför fördelen af jämn löpning och ringa slätning af linan. En i fråga om linans väg lämplig typ synes af fig. 8, hvilken äfven är användbar i alla lägen. Till samma kategori kan äfven fig. 9 hänföras, en modell som jämte stor enkelhet besitter egenskapen att kunna så att säga af sig själf vända sig i lämpligaste ställning och som är lika användbar för nedfrände af andra som själfbrädning.

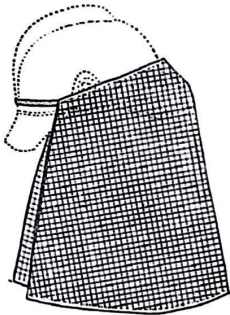
För grönlärnans fästande böra karbinhakar föredragas framför krokår, äfven om dessa äro dubbelkrökta och karbinhakarna böra vara försedda med fjädrande tunga som själf viker undan vid tryck mot öglan utan särskild handgrepp för inskjutandet af densamma.

Winklers slöja.

Det har frågats hvad härmed menas och lämna vi därför en kort beskrifning däröfver. Branddirektor Winkler, Detmold, Tyskland, har konstruerat en slöja till skydd mot strålände värme och som tillverkats af apotekare E. Doering i Leopoldhöhe. Slöjan är förfärdigad af väf med grofva maskor, som tillåta bära ren att se genom slöjan. Denna fuktas och anbringas utanpå hjälmen. Dess verkan skall vara förvånande;

man märker så att säga icke värmen från en stark brand, hvarken här eller skägg tager skada. När slöjan torkar kan strålföraren lätt blöta densamma. Efter begagnandet tvättas slöjan, torkas och hoprullas. Den är ej större än att den kan läggas i fickan eller i hjälmen. Den berömmes mycket af dem, som pröfvat den.

Priset är 70 Pfennig och, då minst 3 dussin köpas, blott 60.

Från eget land.

Luleå.

Till vice brandchef valdes vid stadsfullmäktiges sammanträde den 29 februari f. d. vice korpralen vid brandkåren, poliskonstapeln K. E. Franson.

Öfriga medsökande voro reservunderlöjtnanten H. Bedoir, stadsingenjören E. A. Kinnman, exekutionsbetjänt G. Wetter, folkskolläraren D. Ekroth samt poliskonstaplarna J. F. Johansson och A. Strand.

Förordnandet gäller tills vidare med sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

Drätselkammarens tekniska nämnd har den 5 innevarande mars till brandmästare förordnat brandförmannen O. P. Strähle, hvilken dock fortfarande kvarstår som 1:e brandförman vid kåren.

Hernösand.

Som ett erkännande åt och belöning för brandkårens välförhållande under branden i gamla stadskällaren för någon tid sedan var d. 15 mars en enkel högtidlighet anordnad å brandstationen, hvarvid ombudet

för Städernas allmänna brandstodsbolag till brandkorpralen L. O. Gradin, hvilken i 10 år tillhört kåren och därunder alltid ådagalagt stor duglighet, öfverlämnade försäkringsbolagets medalj för mod, rådhigt och medborgerligt nit, samt till brandkorpralerna P. M. Ahnäs, L. Lovén, brandsoldaterna G. Høllsten och E. P. Östlund och medlemmen af reservkåren V. Enqvist 25 kr. hvardera.

Kamfors.

Inför ett auditorium på ett femtiotal personer höll brandchefen i Hernösand Nils Lindmark den 9 mars i Kamfors ett med lifligt intresse åhördt föredrag om behovet af ett ordnad brandväsende på landsbygden. Talaren betonade särskildt betydelsen af att bilda frivilliga brandkårer, hvilka visat sig kunna fylla rätt stora kraf på ett effektivt brandväsende.

Följande dag hade interimsstyrelsen för Västernorrlands läns brandkårsförbund sammanträde, hvarvid förslag till stadgar antogs.

Årsredogörelser.

Kalmar.

Brandkåren har under år 1911 allarmerats för eldsvåda eller eldsvådettillbud 9 ggr, för soteld 8 ggr, för allarm af oförstånd m. m. 5 ggr.

Brandskadeersättningar under året uppgå till kr. 15,966: 75, däraf kr. 14,046: 75 för fast egendom.

Brandförsäkringssumman inom Kalmar uppgick för fast egendom till omkring 26,500,000 och för lös till omkring 18,000,000 kr., summa 44,500,000 kr.

Antalet ambulanstransporter var 54 och epidemitransporter 66. Polisvagnen har uttryckt 114 ggr.

Af brandkårens 5 hästar hafva i regel dagligen 2 användts i körslor för stadens räkning. Hästarnes underhållskostnader uppgingo till kr. 1: 18 pr hästdag.

Kostnaden för brandväsendet var kr. 20,946: 63.

Karlstad.

Berättelsen inledes med en intressant redogörelse öfver utvecklingen af stadens brandväsende före och efter uppsättandet af den fasta brandkåren, den 1 nov. 1891.

Under 1911 har kåren varit allarmerad 28 ggr, hvaraf för eldsvådor eller tillbud till dylika 11 ggr.

I brandskadeersättningar har under året utbetalts kr. 43,705: 25.

Brandkåren har 7 hästar, af hvilka 3 under dagen stått till utryckning. Underhållskostnaden pr hästdag var kr. 1: 30.

Stadens utgiftssumma för brandväsendet var kr. 25,350.

Luleå.

Brandkåren har under 1911 allarmerats 17 ggr, däraf 2 ggr för eldsvåda, 1 g. för tillbud till eldsvåda, 10 ggr för soteld, 2 ggr för trängrök och 2 ggr till följd af kontakt. Ambulansvagnen har rekvirerats 189 ggr.

Reservkåren har allarmerats för eldsvåda 2 ggr.

I december beslöts att kåren skall omorganiseras så att brand- och poliskårer skiljas. Fasta kårens skall bestå af 1 chef, 1 vice d:o, 3 förmän, 6 ordinarie och 5 extra brandkarlar samt 1 maskinist. Reservkåren skall utgöras af 32 man och brandvärdet (= allmänna kåren) omkring 100 man.

De svenska städernas brandväsende.

En sammanställning af en del af de uppgifter, som ingå i den öfversikt, hvilken lämnas öfver brandväsendets utveckling i Svenska Stadsförbundet å annan plats i detta nr anmilda minneskrift, utvisar, att af landets 99 städer hafva 46 brandstyrelse. Fast brandkår finnes i 80 med en styrka af 780 kasernerade och 1,352 icke kasernerade personer, manskap och befäl. Brandkärernas reserv uppgår till en styrka af 1,548 personer. I brandkärernas stall finnas 188 hästar. Brandtelegraf finnes i 82 städer. Polistjänst utföres af brandkåren i 8 städer (i 1 har detta dock sedermera upphört) samt ambulanstjänst i 17. 77 städer hafva vattenledning. 62 städer hafva ångsprutor eller (endast några få) motorsprutor.

Kostnaden för brandväsendet utgjorde för 50 år sedan, enligt hvad som framgår af de uppgifter, som kunnat erhållas från denna tid, högst 0,25 kr. pr invånare i medeltal.

Nu uppgår motsvarande medeltal till 0,94 kr., då vid beräklandet omkring halfta kostnaden afdragits för de städer, där kombinerade systemet finnes. Dessa uppgifter rörande kostnad hafva erhållits dels ur direkt meddelande från resp. samhällen, dels genom beräkning med ledning af erhållna uppgifter öfver senaste årets kostnad och dels ur årsberättelserna.

Endast från ett par mindre städer saknas alla uppgifter. Som en egendomlighet må anmärkas, att ej alla samhällen, som äro försedda med brandtelegraf, hafva denna fridlyst.

Beträffande köpingarna kan någon sammanfattning icke utföras, men åtskilliga af dessa äro försedda med fasta brandkårer dock utan kasernerad personal. Många köpingars brandväsende betingar högre kostnad än ofvanstående medeltal.

Ett par köpingar hafva icke ens eget brandväsende.

Från utlandet.

Explosion i en skorsten.

Ytterligare ett bevis på faran af att göra upp eld med tillhjälp af fotogen lämnar följande händelse från Berlin. En hyresgäst i bottenvåningen försökte att göra upp eld i en kamin och använde därvid rikligt med fotogen. Då det tidigare på dagen varit eldadt i kaminen ehuru glöd ej funnos, försägasde fotogenen och blef stående i skorstenen. När så slutligen det lyckats mannen att få eld i sin kamin, så antände en gnista den i skorstenen befintliga explosiva gasblandningen och en våldsam explosion blef följden. Lufttrycket var så starkt att skorstenen sprängdes i våningen 1 tr. upp och i våningen 2 tr. upp kastades delar af skorstenen ut i köket — en dyr brasa!

Richmond.

Stadens unga damer med uppvaktande kavaljerer voro inbjudna att bese frivilliga brandkårens (stadens stolthet) öfningar. Allt gick, som om det varit smordt, ända till dess man skulle släppa vatten i slangen från ångsprutan. Slangen lägg "som en sofvande orm" på marken. Men det blef lif i den, ty maskinisten slog till "fullt" i ett slag, och strålröret flög ur strålförarens hand och började "hoppa" af och an, gifvande 250 gallons vatten i minuten öfver de olyckliga åskådarna, som stodo inkända i ett hörn af öfningsplatsen.

Ordföranden i stadens brandstyrelse, som trodde sig stå på en säker plats, började skrattra åt den allmänna förvirringen, då slangen, liksom hade den hört hans skritt, gaf honom en grundlig dusch!

Ett nytt besök väntas inte så snart!

Filadelfia.

En sprinklersanläggning i ett varuhus i Filadelfia försakade nyligen en skada på 70,000 dollars, därigenom att den igångsattes genom en liten brand i tredje våningen. Brandkåren använde en timme på att komma in i lokalen. Så väl var den tillbommad!

Quebec.

Brandstationen nr 4 i Quebec (Canada) nedbrann för någon tid sedan och blef därvid en brandman innebränd och flere erhöilo skador då de måste kasta sig ut genom fönstren.

Bangor. (U. S. A.)

Då man efter den stora brand, som nyligen timade i denna stad, öppnade de såsom brandsäkra ansedda hvalfven i tull- och posthuset, fann man allt deras innehåll fullkomligt förstördt och förkoladt. Murarna hade varit tillräckligt tjocka, men hvalfven hade varit för tunna.

6te internationella brandkongressen hålles i S:t Petersburg 25—28 maj 1912. Jämte kongressen anordnas under maj och juni en utställning för brandskydd och räddningsväsen i S:t Petersburg.

På grund af den förestående kongressens betydelse för alla nationer anhallar organisationskomitén att representanterna för hvarje land, brandkår, försäkrings- och räddningsorganisation m. fl., öfverhufvud taget alla, som intressera sig för brandskydd och räddningsväsen måtte sätta sig i förbindelse med organisationskomitén, äfven beträffande föredrag. Adress: S:t Petersburg, Mochovaja, 5. President: greve v. Suzov. Sekreterare Th. v. Landésen.

För mottagande och inkvartering af kongressmedlemmarna är en särskild kommission tillsatt. Dess sekreterare är S. F. Drobotoff.

Ur kongressens stadgar anför vi nedanstående:

1. I kongressens arbeten kunna alla, hvilkas verksamhet är hänförlig till brandväsendet, hjälp vid olycksfall samt brandförsäkring, äfvensom alla, som intressera sig för dessa frågor, deltaga.

3. Under kongressen föras förhandlingarna på franska, tyska, engelska eller ryska språken.

5. De personer, som önska deltaga i kongressen, böra i god tid underrätta organisationskomitén därom och insända medlemsafgift af 5 Rubel.

8. Sammanträden hållas hufvudsakligen på f. m. Eftermiddagarna användas till besök å brandstationer, sevärldheter etc. Efter kongressens slut anordnas en utflykt till Moskva med två dagars uppehåll.

10. I början af april sändes till hvarje kongressmedlem en rådgifvare för underlåtande af resan och vistelsen vid kongressen.

11. Man kan antaga, att resan från ryska gränsen till S:t Petersburg, 2:a kl. snälltåg, kostar 18 Rubel och uppehållet 10 R. pr dag.

Förslag till program:

25 maj: Ankomst, mottagning, kongressens högtidliga öppnande af Storfurstinnan Marie Pavlovna, besök i Petri-Pauls-fästningen, katedralen, Peter den Stores hus etc., revy af Petersburgs brandkår, middag.

26 maj: Sammanträden, besök i riksduman, brandvakterna och vattenverken, ångbåtsfärd till Öarna, middag, brandallarm och nattöfning.

27 maj: Sammanträden. resa till Zarskoe Selo. revy af brandkåren, banquet, mottagning i rådhuset.

28 maj: Sammanträden. revy af förstädernas brandkårer inför Kejsar Nikolaus II. besök vid folkets palats, mottagning af kongressen i Storfurstinnan Marie Pavlovas eget palats, middag, afresa till Moskva.

Programmet kan efter förhållandena ändras.

Litteratur.

Minnesskrift 1862. ^{21/3} 1912 utgifven af Svenska Stadsförbundets tidskrift till 50 årsdagen af förordningens om kommunalstyrelse i stad utfärdande; pris 6 kr. Den förut behåddade boken med nämnda titel har nu utkommit och erbjuder äfven för brandmän i deras egenskap af kommunala tjänstemän mycket af intresse. Branchefen kommer under yrkets utövande ständigt i beröring med så godt som alla samhälls tjänstemän och de olika förvaltningsgrenarna. Denna skrift lämnar, oafsedt det rent historiskt sedt intressanta i dess innehåll, en mängd värdefulla upplysningar i alla hithörande frågor såsom stadsområdets tillväxt, stadsanläggningen, bostads- och byggnadsfrågor, renhållning, vatten-, gas- och elektricitetsverk, ordningsväsen, arbetare, finanser, kommunallagarnas praxis samt brandväsendet. Öfversikten af detta senares utveckling under de 50 åren har på grund af ytrummesskäl måst inskränkas, så att delar hvilka erfordrat utförlig behandling, endast helt flyktigt kunna nämnas. Bland författningar hafva endast sådana kunnat upptagas, som i något afseende beröra städer och köpingar. I tabellform hafva uppgifter rörande tillkomst och utveckling af kommunernas brandväsende sammanförts i den mån sådana kunna erhållas af rapporter, årsredogörelser och resp. brandbefäl, till hvilka såväl som till öfriga personer, som benäget lämnat meddelanden, utgifvaren af denna tidskrift i egenskap af öfversiktens författare står i största tackskuldsbunden.

Medlemsblad för Brandinspektörföreningen No 1 1912 innehåller en läsvärd uppsats om brandväsendets skyldighet att söka eldens orsak. No 2 framhåller i en uppsats om reträttvägar och räddningssteg r det särdeles önskliga i att hus förses med två trappor på behörigt inbördes afstånd, att trappor helst böra vara så beskaffade att rik ej ledes från våning till våning samt vidare några välbetänkta anvisningar rörande fasta stegars anbringande.

"Die Entwicklung des Feuerlöschwesens in den Städten und Ländern Oesterreichs", författad af Öfverinspektören vid Wiens Brandkår Ingenjör W. Chittil, utgifven i Wien 1911 på Österrikiska Brandkårens Riksförbunds eget förslag.

På uppdrag af S. österrikiska brandkårsdagen den 7—9 september 1906 i Wien har författaren på den oroligt korta tiden af tre månader bearbetat det från hela Österrike insända synnerligen rikhaltiga materialet och föreligger resultatet i ett 68 sidor stort band af största intresse icke blott för landet själf utan ock för hvar och en som önskar att förskaffa sig en inblick i utvecklingen af brandväsendet. Framställningen omfattar tiden från kejsar Octavianus tid 44 f. K. till nuvarande tid och gifver en massa intressanta detaljer såväl ur byggnadsteknik som ur brandteknisk synpunkt, lämnar en öfverblick öfver brandväsendets organisation och de lagar som reglerat detta. Vidare omfattar framställningen i kronologier uppställda förteckningar öfver stora och anmärkningsvärda eldsvårer inom landet.

Af betydligt värde äro de i arbetet införda i allmänhet ganska träffande illustrationerna, af hvilka särskildt må framhållas en bildning af branden i Linz år 1800, som visar det enorma luftdrag som uppstår vid kyrktorns brand, när elden väl slagit ut genom taktäckningen.

Förutom det intresse som verket har för brandteknikens historia i allmänhet och i kulturhistoriskt afseende, innebära en del detaljer af detsumma ett för oss svenskar alldeles speciellt intresse.

Så omtalas å sid. 21 hurusom för Prag gällande brandordning af år 1611 föreskref, att i staden befintliga judar skulle i händelse af brand hafva att anskaffa 400 kannor vatten och skicka 200 personer med hakar, hinkar och ämbar till brandplatsen, en bestämmelse som särskildt genomfördes år 1648, då under svenskarnes belägring af staden general Königsmarck från den s. k. Kleinstadt kastade glödande kulor och granater in öfver staden. Då måste den judiska församlingen i staden dagligen till Altstädter Ring eller Fisktorget sända 100 man, hvilka med slagor, hakar och våta djurhudar skulle skydda den beskjutna stadsdelen.

Att den österrikiska regeringen ståde haft ett öppet öga och öra för alla framsteg och framställningar och efter förmåga

sökt meddela sitt intresse åt befolkningen visa bl. a. trenne regeringsförordningar nämligen för öfre Österrike af den 9, för Mähren af den 12 och för Böhmen af den 18 april 1794, i hvilka offentliggöres »en afhandling af Nils Nyström från Norrköping i Sverige öfver uppfunna medel att förhöja vattens släckningsförmåga.» (sid. 38.)

Vi rekommendera det lilla arbetet.

The Paris Fire Brigade on the occasion of its centenary specialnummer af B. F. P. C.

Nämnda i vårt föregående nr afhandlade kommitté har utgivit ett verkligt praktnummer efter en af en särskild kommission företagen resa till Paris vid denna stads brandkårs 100-årsjubileum såsom militärstyrka. Då Paris brandkår öfvergick till dylik bestod densamma af en bataljon, konstituerad af Napoleon I den 18 sept. 1811. Kåren innefattade då 13 officerare och 563 man.

Den nu nämnda beskrifningen innehåller under särskilda rubriker historia, organisation, beskrifning af stationer, redskap, utrustning, öfningar (bland andra s. k. svensk gymnastik), ambulans- och räddningsstäm, sprutbåtar, polistjänst, brandskyddsanordningar i teatrar o. s. v. samt är försedd med ett hundradetal belysande och väl utöfna illustrationer.

Händt.

Mars.

1276. Större delen af Wien nedbrinner.
1380. Skara med dess domkyrka brännes af danskarna.
1746. 18. Reglemente för Stockholms stads Assurance-kontor.
1808. 30. Under det mars-kalk Bernadotte hade sitt högkvarter på Koldinghus slott på Jyllandts östkust uppstod våldeld i slottet som dervid förstördes.
1828. 5. Skånska brandförsäkringsrättningen träder i verksamhet.
1838. 17—18. Kyrkan i Klausen vid Trier träffas af blixten och nedbrinner.
1842. 13. New Orleans, St. Charles teatern, den första i Amerika, som var försedd med gasbelysning, nedbrinner.
1849. 29. London. Olympic Theatre jämte 20 hus nedbrinner.
1853. 26. Moskva. Kejsarliga operan nedbrinner för 3:de gången; 11 personer omkommo.
1856. 5. London. Covent Garden Theater afbrinner för 3:de gången.
1862. 21. Förordning om kommunalstyrelse i stad och dito på landet.
1864. Under de s. k. marsoroligheterna i Stockholm lät polismästaren J. A. Wallenberg spruta vatten på folkmassorna för att få dem att skingra sig, hvilket ock lyckades.
1866. 22. Cincinnati. Piekas Opera House m. fl. byggnader brinna ned.
1868. 24. Ordningsstadgan för rikets städer.
1875. 1. Berlin anskaffade en ny ångspruta efter att hafva saknat dylik sedan den gamla sålts då vattenledningen var färdig 1856.
1877. 28. Opedale. Grubbrand; 30 personer omkomna.
1878. 13. Kehamley. » 44 »
1881. 23. Stadsteatern i Nizza nedbrinner; 200 personer innebrända.
1882. 31. K. bref ang. eldsläckningsväsendet i vissa städer.
1883. 18. En cirkusbyggnad i New Orleans nedbrinner; 58 personer innebrända.
1888. 1. Lutherskyrkan i Leipzig nedbrinner.
1888. 7. Stor brand i Malmö; yllefabriken nedbrinner.
1888. 20. Oporto. Teatern nedbrinner; 170 personer omkommo.
1888. 23. Bonn. Storbrand; ett hotell, minoritetskyrkan m. fl.
1889. 8. John Ericssons dödsdag.
1896. 28. Lille. Kyrkan Saint-Sauveur och därmed sammanbyggd hospital förstöras af eld.
1908. 25. Drury-Laneteatern i London brinner; salongen räddas genom järnriddan.
1910. Ungern. Vid en danstillställning i Ochoritz i ett gammalt stall innebrändes 400 personer.
1910. 15—17. Svenska Brancheförbundens 1. årsammanträde i Göteborg.
1911. 21. Fabriksbrand i New York (skyskrapp) med förlust af 150 människolif.
1911. 24. Lille, Storbrand; 5 personer omkommo.
1911. 25. Brand i The Ash. Building i New York; 154 personer omkommo, 12 skadades svårt och 88 lindrigare.